

SAM MİRZA, *Tuhfe-i Samî*, Vahid Destgerdinin tashih ve mukabelesi ile 1314 Şemsi yılı Tahran, Matbaa-ı Armağan tab'ı. 2 — 191 Sahife.

Safevilerin hakimiyetinin iptidası esnasında ve ona takaddüm eden devirde İran sahasında yetişen Türk ve Fars şairleri, büyükleri hakkındaki en mühim menbalardan biri Tuhfe-i Samîdir. Şah İsmailin oğlu olup 923 hicri tarihinde doğan Sam Mirza tarafından tertib edilen bu eser, uzun zamandanberi müsteşriklerin nazarı dikkatini celbetmiş, bildiğime göre ilk defa Silvestre de Sacy birinci kısmının hulâsaten tercemesiyle beraber muhtevası hakkında ufak bir makale neşretmişti. (Le Présent Sublime ou Histoire des Poètes de Sam Mirza, Notices et Extraits des Manuscrits de la Bibliothèque Nationale. Tome IV. Paris p. 273-296) Türkçede de Prof. Fuad Köprülü bu makaleye işaret etmiyerek Sam Mirzanın hayatı hakkında malûmat vermiş, ayrıca pek güzel bir tavsifini yaptığı eserin « Safeviler zamanında İranda hükümrân olan haleti zihniye ve ruhiyeyi » de gösterebileceğini kaydetmiştir. (Sam Mirza ve eseri, Hayat, sayı 27 s. 2-3 ve Azerbeycan Yurt Bilgisi Mecmuası, 1934 yıl 3 s. 32-34)

İşte son yıllar esnasında İran Edebiyatının kıymetli örneklerini, ezcümle Nizamînin âsârını - kabil olduğu kadar Avrupai usullere uymağa çalışarak - yeniden neşretmek hususunda çok velûd bir faaliyet gösteren Vahid Destgerdî

- 1) Şah İsmail ve muasırı bulunan diğer hükümdarlardan
- 2) Büyük sâdât ve ulemeden
- 3) Vüzera ve diğer kalem erbabından
- 4) Esas meslekleri şairlik olmamakla beraber şiir söyleyen hürmete şayan muhtelif zevatdan
- 5) Asıl şairlerden
- 6) Türkler ve nihayet
- 7) Diğer avâm şairlerinden bahseden yedi kısımdan terekkeb eden bu eseri de intişar sahasına koymuş bulunmaktadır.

Nâşir, yazdığı pek kısa bir mukaddimede E. G. Browne'un meşhur eserinde vermiş olduğu malûmata ehemmiyetli bir şey ilâve etmiyerek Hindistan ve - tab'ına esas olan - Tahran nüshalarından kısaca bahsediyor. Bu mukaddime kifayetsiz olmakla beraber tezkirenin itinalı bir şekilde tab'ının ziyadesiyle şayanı memnuniyet olduğu muhakkaktır. Nâşirin bu tarzdaki mesaisinin devam etmesini temenni ederiz.

Bu küçük nota son verirken Tuhfenin haberdar olabildiğim diğer yazmalarını aşağıya dercetmeyi faideli buldum :

British Museumda: Ch. Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, Vol. I, 1879 p. 367-368 Ayrıca: Supplement to the Catalogue No. 103 (1895 London) ve Catalogue p. 1054 b XXII.

India Office kütüphanesinde: No. 665-666: Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the India Office by H. Ethé, Vol. I, 1903 Oxford p. 342-3

Viyana: Kaiserlich - Königliche Hofbibliothek No. 1201: Die Arabischen, Persischen und Türkischen Handschriften, Gustav Flügel, Wien 1865, Zweiter Band, s. 367-368

Berlinde: W. Pertsch Berlin catl. p. 600

Bankipur: Maulavi Abdul Muqtadir, Catalogue of the Arabic and Persian Manuscripts in the Or. Public Library At Bankipore Vol. VIII 1925 No. 682-3 p. 72-73 .

Bombay: A Descriptive Catalogue of the Arabic, Persian and Urdu Manuscripts in the Library of the University of Bombay by Khan - Bahadur 1935 Bombay, 42

Paris Bibl. Nationale: E. Blochet, Catalogue des Manuscrits Persans de la Bibl. Nationale, Tome II Paris 1912 No. 1144-47 p. 319-321 .

Kataloglarını göremediğim diğer yazmalar için H. Ethé'ye bakılabilir. İstanbul yazmaları için ayrı bir makale neşredeceğim.

H. A. E.

